Kun. A. Jasenauskas MIC

Marija Bažnyčios gyvenime

Pagal Dom Gaspar Lefebvre O. S. B.

Švč. Marija žmonių atpirkimo paslapty išsiskiria iš visų Dievo tvarinių. Ji paties Dievo skelbiama Rojuje nupuolusiems mūsų tėvams, kaipo piktosios dvasios nugalėtoja ir gimtosios kaltės atitaisytoja. Kristus įsikūnijo ir ant kryžiaus mirė pirmiausiai dėl to, kad Ją, savo Motiną, nuo gimtosios nuodėmės apsaugotų ir Dievo malonėmis pripildytų. Nuo Jos sutikimo tapti Atpirkėjo motina parėjo žmonių išganymas. Jos žodis „teesie" apgyvendino Kristų žemėje. Ją tat draug su Kristum drįstame vadinti mūsų Atpirkėja.

Už tat Bažnyčia po Dievo Jai skiria aukščiausią garbinimo laipsnį, aukštesnį negu dangaus dvasioms — angelams. Ji per atpirkimo paslaptį yra kur kas artimesnė Dievui, negu skaisčiausieji Serafinai.

Todėl Bažnyčia tuojau po Dievo kreipiasi į Mariją, Dievo Sūnaus Motiną. Šv. Mišiose dvyliką kartų yra minimas Marijos vardas. Pačioje šv. Mišių pradžioje darydami nuodėmių išpažinimą po Dievo kreipiamės į Mariją: Išpažįstu visagalingajam Dievui, Švenčiausiai Marijai amžinajai Mergelei... Tokioj pat eilėje šaukiamės

į Mariją kitose šv. Mišių maldose ir litanijose. Visur Jos vardas stovi pryšakyje kitų šventųjų, net angelų. Visos Bažnyčios maldos kunigų kasdien kalbamos prasideda ir baigiasi šauksmu į Mariją. Bažnyčia visada maldose regi Motiną šalia Jos dieviškojo Sūnaus. Tai, ką šventasis Raštas sako apie Dievo Išmintį, atsieit apie Dievo Sūnų, Bažnyčia taiko Švč. Marijai.

Bažnytiniuos metuos Viešpaties Jėzaus šventės neatskiriamai jungiasi su Marijos šventėmis. Sugretindami tris šv. Rožančiaus paslapčių dalis su jų švenčių evangelijomis, pastebėsime V. Jėzaus ir Marijos neatskiriamumą.

Paimkim džiaugsmingąją dalį. Jos paslaptimis Bažnyčia kvėpuoja visą Kalėdų laikotarpį: pradedant Adventu ir baigiant antruoju po Trijų Karalių sekmadieniu.

Adventas — įžanga paslaptims. Dievui maldose primenami Jo meilingi pažado žodžiai Rojuje. Advento metų ketvirčio trečiadienį Bažnyčia jau džiaugias angelo Apreiškimu Švč. Marijai: „Šitai pradėsi ir pagimdysi Sūnų". Tai paslapčiai paskirta ir kovo 25 d.

Advento metų ketvirčio penktadienį Bažnyčia pergyvena Marijos atsilankymą Elzbietos namuose: „Ir sušuko Elzbieta: iš

kur man tai, kad mano Viešpaties motina lanko mane. Palaiminta tu tarp moterų ir palaimintas Tavo įsčios vaisius". Marijos Aplankymą dar švenčiame liepos 2 d. Kūčių dieną šv. Juozapas angelo raminamas: „Juozapai nebijok priimti savo moters, nes kas joje gimė, yra iš Šventosios Dvasios".

Kalėdų dieną trečiąją paslaptimi džiaugiamės: „Marija pagimdė savo pirmgimį Sūnų ir suvystė Jį vystyklais... Piemens rado vaikelį ir Mariją" (Kalėdų evangelija). „Išminčiai rado Vaikelį ir Mariją" (Trijų Karalių evangelija). „Paimk vaikelį ir Jo Motiną" (Evangelija gruodžio 28 dienos).

Ketvirtą paslaptį pergyvename vasario antrą dieną V. Jėzaus aukojimo arba Švč. Marijos įvedimo šventėje. „Kai suėjo dienos, atnešė vaikelį Jėzų į bažnyčią" (tos šventės evangelija).

Sekmadienį po Trijų Karalių džiaugiamės su Marija V. Jėzaus atradimu. Rado Jį sėdintį tarp Rašto žinovų... „Sūnau, Tavo tėvas ir aš ieškojome tavęs" (tos dienos evangelija).

Velykų laikotarpy Bažnyčia, garbindama V. Jėzaus viešojo gyvenimo paslaptis, tik du kartu mini Mariją. Vieną kartą — Gavėnios metų ketvirčio trečiadienį — kad Marija ieško Jėzaus, norėdama Jį matyti,

ir antrą kartą — Gavėnios trečią sekmadienį — kai sako apie moteriškę, kuri klausydama Jėzaus pamokslo sušuko: palaiminta įsčia, kuri Tave nešiojo ir krūtys, kurias žindei.

Už tat Dievo Motinos Sopulingosios šventėje (Kančios savaitės penktadienį) ir visą Didžiąją Savaitę evangelija skelbia Marijos, stovinčios prie Jėzaus kryžiaus, kančias. Didysis Ketvirtadienis ir Penktadienis apima šv. Rožančiaus Sopulingosios dalies paslaptis, Jėzaus ir Marijos kančias. Kai Jėzus buvo žmonių aukštinamas, Marijos nebuvo prie Jo, tačiau kada Jėzų su latrais sulygino, šalia savo niekinamo Sūnaus atsistojo Jo Motina, kad dalintųsi gaunamąja panieka, kad drauge su savo Sūnum kentėtų ir už nusidėjėlius aukotųs. O Motina, kaip brangi ir artima esi mums savo ir savo Sūnaus kančiose.

Ir kas gali neliūdėti,
skausmais Josios nekentėti,
kai Ji kenčia su Sūnum.

Nuo Didžiojo Šeštadienio „Aleliuja" Bažnyčia džiūgauja garbe prisikėlusio Jėzaus ir Marijos laime. „Sveikiname Dievo Motiną Jos Sūnaus pergalėje, Šventosios Dvasios atsiuntime ir dangaus Karalienės garbėje" (šv. Rožančiaus šventės himnas).

Bažnyčia, švęsdama V. Jėzaus pergalę, jaučia reikalą kreiptis į Mariją, šaukdama: „Dangaus Karaliene, linksminkis, aleliuja, nes Tavo Sūnus prisikėlė, aleliuja". Velykų meto kiekvienos dienos baigiamojoje maldoje Bažnyčia meldžias: „Dieve, Tu savo Sūnaus prisikėlimu pradžiuginai pasaulį, todėl duok, meldžiame, kad per Jo Motiną mergelę Mariją laimėtume amžino gyvenimo džiaugsmus". Žemės velykiniai džiaugsmai yra tik įžanga į amžinasias Velykas.

Visą Velykų laikotarpį V. Jėzaus prisikėlimo paslaptį jungiame su Marijos neišpasakyta laime, kuria pripildo Ją V. Jėzaus pasirodymas. Nors evangelijos apie tai tyli, tačiau negalima daleisti, kad toji, kuri prie kryžiaus draug su Jėzumi kentėjo, nebūtų pradžiuginta prisikėlusio Sūnaus regėjimu. Jei Kristus per keturiasdešimts dienų bendravo su apaštalais, jei Jis pasirodydavo kitoms šventoms moterims, juo labiau Jis guodė ir džiugino savo Nekaltąją Motiną. Jis Jai pirmiausiai pasirodė, Jis su Ja nesiskiria net tada, kai išnyksta Jai iš akių, nes pasilieka Jos sieloje, žadindamas neišpasakytos laimės jausmus. Marija visada yra su savo prisikėlusiu Sūnum.

Marija yra Alyvų kalne V. Jėzui žengiant į dangų. Jėzus palieka Motiną Baž-

nyčiai, kad apaštalai iš Jos gautų motiniškos globos, kad evangelistai iš Jos semtų išminties evangelijai rašyti. Motina sutinka su Sūnaus sprendimu. Ji savo valios neturėjo. Dievo valia Jai buvo viso gyvenimo prasmė. Tačiau Josios siela visa jėga veržės pas žengiantį į dangų Sūnų. Vien meilė žemės vaikams, rūpestis besikuriančia Sūnaus Bažnyčia Ja sulaiko žemėje.

Nuo Alyvų kalno grįžta Marija su apaštalais į vakarienbutį, kad malda, budėjimu pasiruoštų Šventosios Dvasios atėjimui. Senas padavimas sako, jog Šventoji Dvasia pirmiausiai nužengė ant Marijos, kad paskiau pripildytų apaštalus.

Gegužė, pavasario gražiausias mėnuo, visada yra Velykų švenčių laikotarpy. Nestebėtina, kad tas mėnuo pavestas meilingos dangaus Karalienės garbei, Jos nekaltosios širdies pagerbimui. Mes, žemės vaikai, džiaugiamės su Ja Jos Sūnaus prisikėlimu, dangun žengimu ir Šventosios Dvasios atsiuntimu. Mėnuo gyvybe, džiaugsmu giedąs ištikrųjų laimingai pavestas Gyvybės ir Džiaugsmo Motinos garbei. Garbinti Mariją gegužės mėnesį — tai garbint ją garbingose Jos Sūnaus paslaptyse.

Ketvirtą ir penktą trečiosios dalies paslaptis švenčiame jau Velykų pošventiniu

metu, būtent rugpiūčio 15 dieną. Tos dienos mišparuose Bažnyčia gieda: „Šiandien Švč. mergelė Marija žengia į dangų, džiaukimės, nes su Kristumi viešpatauja per amžius... Švenčiausia mergelė iškelta į dangaus rūmus, kur valdovų Viešpats sėdi žvaigždėtajame soste".

Taigi, sugretinus šv. Rožančiaus paslaptis su atatinkamomis jos šventėmis, ryškiai matosi, kad Jėzus ir Marija jose neatskiriami. Jėzus yra Marijos džiaugsmas. Jo skausmai, kančia ir mirtis yra Jos sopuliais ir kentėjimais. Jo pergalė ir garbė yra Jos širdies laimė. Pagaliau Sūnus paima Motiną į dangų ir duoda Jai valdžią danguje ir ant žemės, kad per Ją eitų visos malonės žemės vaikams.

Popiežiaus Leono tryliktojo žodžiais — visokia pasauliui teikiama malonė turi trejopą kilmę. iš Dievo teka ant Kristaus, iš Kristaus ant Švenčiausios Mergelės Marijos iš Švč. Marijos ant mūsų.

Anot popiežiaus Pijaus dešimtojo, Kristus yra šaltinis, Švč. Marija iš jo tekanti versmė, kuri jungia Kristų su mumis (galvą su kūnu).

Taigi per Mariją ir dėl Marijos visos antgamtinio gyvenimo malonės gaivina tikinčiųjų sielas.

Rožančiaus paslapčių ir jų švenčių lentelė

Rožančiaus paslaptys	Švenčių eilė	Metų dalys
I		
Apreiškimas	Advento metų ketvirčio trečiadienis ir kovo 25 d.	Advento metas.
Aplankymas	Advento metų ketvirčio penktadienis ir liepos 2 d.	
V. Jėzaus gimimas	Kalėdos — gruodžio 25 diena	Kalėdos
Aukojimas	Švč. Marijos Įvedybos— vasario 2 dieną.	pošventinis laikas.
V. Jėzaus atradimas	Po Trijų Karalių sekmadienis	
II		
Malda Alyvų darželyje Plakimas Erškėčiais vainikavimas Kryžiaus nešimas Mirtis ant kryžiaus	Didysis Ketvirtadienis ir Penktadienis	Viešpaties Kančios metas
III		
Prisikėlimas	Velykos	
Žengimas į dangų	Šeštinės, šeštoje savaitėje po Velykų ketvirtadienis.	Velykų laikotarpis.
Šventosios Dvasios atsiuntimas	Sekminės, septintas sekmadienis po Velykų.	
Į dangų ėmimas Vainikavimas	Žolinė — rugpiūčio 15 diena	Velykų pošventinis metas

Švč. Marija yra V. Jėzaus pergalės gražiausias laimėjimas. Visa kuo mes gėrimės Marijoje: visas Jos šventumas, gerumas, grožis, meilingumas, nusižeminimas, kilnumas, Jos viešpatavimas ir galingumas yra Kristaus įsikūnijimo ir kančios paseka. Todėl garbindami Mariją, aukštiname Jos Sūnų. Bažnyčia, švęsdama kurią nors Marijos šventę, savo vaikams rodo Kristų, Marijai garbę suteikusį. Pavyzdžiui, Žolinės (rugpiūčio 15 d.) šventėje aušrinės pradžioje meldžiamės: „Švęskime Švenčiausiosios mergelės į dangų ėmimą ir garbinkime Kristų, Jos Sūnų". Tos pačios šventės šv. Mišių pradžioje Bažnyčia meldžias: „Džiaugias angelai Marijos į dangų ėmimu ir garbina Dievo Sūnų".

Marijos šventėmis paryškiname Kristaus šventes. Užtat su Kristaus šventėmis greta eina Marijos šventės. Šitai pavyzdys:

Jėzaus šventės	*Marijos šventės*
Apreiškimas Švč. Marijai, kovo 25 d.	Nekaltas prasidėjimas, gruodžio 8 d.
Kristaus gimimas, gruodžio 25 d.	Švč. Marijos gimimas, rugsėjo 8 d.
Jėzaus Vardo, sausio 1 d.	Marijos Vardas, rugsėjo 12 p
Aukojimas Jėzaus, vasario 2 d.	Aukojimas Marijos, lapkričio 21 d.
V. Jėzaus Kančia, Didysis penktadienis.	Švč. Marija Sopulingoji,

Prisikėlimas ir dangun žengimas.	Prisikėlimas ir dangun ėmimas. Žolinė, rugpiūčio 15 d.
Kryžiaus paaukštinimas, rugsėjo 14 d.	Septyni Marijos Skausmai, rugsėjo 15 d.

Švč. Marija, būdama Jėzaus motina, yra drauge Jo paslaptingojo Kūno — Bažnyčios narių Motina. Marija, davusi žmogaus gyvybę savo Sūnui, duoda antgamtinį gyvenimą ištikimiesiems, kurie jungdamiesi su Jėzumi tampa draug su Juo šventos Motinos vaikais.

Kadangi per Mariją eina iš Dievo visos malonės, mes, norėdami jų gauti, turime jungti visus Marijos nuopelnus su Kristaus neišsemiamais nuopelnų turtais ir Marijos užtarimą su Išganytojo malda. Bažnyčios praeities ir dabarties gyvenimas aiškiai rodo Marijos tarpininkavimo galybę. Į bažnytinių švenčių sąrašą įėjo ne viena Marijos garbei šventė, primenanti Marijos duotą žmonėms pagalbą.

Štai, pavyzdžiui, šv. Rožančiaus šventė (spalių 7 d.) įsteigta prisiminti nugalėjimui Turkų prie Lepanto 1571 spalių 7 d. Popiežius Klemensas XI už pergalę kovoje su Turkais 1716 m. tą šventę praplėtė visai Bažnyčiai. Leonas XIII, išprašymui Dievo

Motinos pagalbos sunkiais jo popiežiavimo laikais, šv. Rožančiaus šventei suteikė didesnį iškilmingumą.

Marijos aplankymo Elzbietos namuose šventė (liepos 2 d.) įvesta išprašymui Bažnyčios vienybės tada, kai ją vargino dideli vidaus nesutarimai. Pijus IX tą šventę pakėlė į aukštesnį laipsnį už išvadavimą Romos iš priešų ir kaip padėką už savo grįžimą į Romą.

Marijos Vardo šventė (rugsėjo 12 d.) įvesta kaip padėka už atrėmimą Turkų nuo Vienos miesto. Tose kovose dalyvavo lietuvių ir lenkų kariuomenės, karaliaus Jono Sobieskio vadovaujamos.

Švč. Marijos septynių sopulių šventė (rugsėjo 15 d.) įvesta padėkai išlaisvinimo popiežiaus Pijaus VII.

Apreiškimas švč. Marijos Liurde šv. Bernadetai (vasario 11 d.) kelia dėkingumo jausmus už patirtas malones kūnui ir sielai Liurde ir kitur.

Švč. Marijos belaisvių globėjos šventė (rugsėjo 24 d.) primena Jos įkvėpto šv. Petro Noliasko įsteigimą vienuolijos belaisviais besirūpinančios.

Kitos Marijos šventės, kaip va, Snieginės (rugsėjo 5 d.), švč. Marijos Karmelio kalno (liepos 16 d.) riša mus su Ja kaip

dvasinių turtų davėja, mūsų amžina Globėja.

Iš visų žavinčių Marijos vardų mus labiausiai veikia Motinos vardas. Kad Marija yra Dievo Sūnaus Motina, o Jo testamentu ir mūsų Motina, krikščionių tikėta nuo pat krikščionybės lopšio. Nuo Golgotos kalno Kristus apreiškė, kad Jo Motina yra mūsų Motina.

Pradžioje penkto šimtmečio Konstantinopolio vyskupas Nestorius pradėjo aiškinti, kad Marija nėra Dievo Sūnaus Motina. Sujudo ne tik dvasiškiai, bet ir visa tikinčioji liaudis. 431 metais Nikejos mieste susirinko vyskupai popiežiaus Celestino vadovybėje ir Nestorijaus klaidingą mokslą pasmerkė ir paskelbė, kad Švč. Mergelė Marija, iš kurios gimė Jėzus, yra Dievo Motina. Džiaugsmo apimtos žmonių minios lydėjo susirinkimo vyskupus į bažnyčią padėkoti Dievui už tos tiesos pareiškimą. Tada buvo sustatyta malda „Šventoji Marija, Dievo Motina, melskis už mus nusidėjėlius". Tam įvykiui įamžinti Romoje buvo pastatyta Švč. Marijos garbei bažnyčia, romėnų vadinama Švč. Marijos Didžiosios bazilika. 1931 metais šventėme 1500 metų nuo Nikėjos vyskupų visuotino susirinkimo sukaktį. Popiežius Pijus XI

tada atnaujino Švč. Marijos baziliką ir tikintiesiems išleido raštą, enciklika vadinamą, kuriame vaizdžiai stato prieš visų akis tą palaimintą tarp moterų Mariją Dievo Motiną ir Nazareto šventą šeimynėlę kaipo pavyzdį kilnumo ir šventumo skaisčiosios moterystės ir švento jaunimo auklėjimo. Švč. Marijos Motinystės garbei tas popiežius įvedė šventę, paskirdamas jai spalių vienuoliktą dieną.

Kaip malonu, kaip saldu matyti, kad Marija yra mūsų visų Motina, kad per Ją mus gaivina Šventoji Dvasia ir kelia į Dievo vaikų eiles!

Diena iš dienos, mėnesis po mėnesio, metai po metų nepaliaujamai, nuolat Bažnyčia renka savo vaikus prie Marijos maldai, šv. Mišioms, iškilmėms, pamaldoms. Džiaugsme ir liūdesy, jaunatvėje ir palinkusioj senatvėje, sveikatoje, ligoje ir mirty randame pas Mariją patarimą, paguodą, įspėjimą, padrąsinimą. Marija Bažnyčios gyvenime yra širdis ir šaltinis, iš kurio semiame tikrai krikščioniškos dvasios.

Ką mes duosime savo Motinai už tai, ką Ji yra mums padariusi? Gražiausio mėnesio kurią dieną pavesime Jai kas yra mums brangiausio: mūsų namelius, šeimą,

mūsų Tėvynę, mūsų sielą ir kūną. Apie tą pasiaukojimą praneškim Žem. Kalvarijos vienuolynui, nes jis pasiryžo melstis už pasiaukojusius. Pasiaukokime, kad ir šiais žodžiais:

Švenčiausioji Dievo Motina Marija, tvirtai tikime, kad Tu esi Dievo malonės pilnoji, nekaltai pradėtoji, visuomet skaisčioji Dievo Motina, visų dorybių tobuliausia pilnybė, už visas moteris bei vyrus ir už angelus garbingiausioji žemės ir dangaus Karalienė, varguolių meilingoji globėja, nusidėjėlių užtarėja, nelaimingų gelbėtoja. Tu su Viešpatim Jėzum kentėjai už mus ir per Tave Visagalis Dievas teikia mums Savo malones.

Tu mūsų Tėvynę jau nekartą išgelbėjai iš didžiųjų pavojų. Tu šelpei ir globojai mūsų žemę su visais jos turtais ir mūsų žmones su jų kūnais bei sielomis ir su jų šeimomis. Tavo globos mums ypatingai reikia dabar, kai ištvirkimas su visokiais nusižengimais, kai laisvamanių ir bedievių klaidos jau tyko mus apsemti ir mūsų dvasią paskandyti. Atsimindami Savo vargus ir skausmus, gelbėki mus. Būk mums Motina ir išmelsk mums mūsų kaltybių atleidimą.

Nebegalime nė suminėti visų mūsų nusikaltimus padarytų senovėje bei vėlesniais laikais [illegible] daromų šiandien. Tau padedant, norime permaldauti teisingąjį ir visagalį Dievą už neištikimybę krikštui, už kunigystės išniekinimus ,už šentvagiškas Komunijas bei kitų sakramentų sudarkymus, ypač už moterystės priesaikos laužymą už kreivąsias priesaikas, už girtybes ir ištvirkavimus, už vagystes, [illegible]vimus ir žmogžudystes, už nesuskaitomus keiksmus, už [illegible]. [illegible] kad mes patys, ar mūsų giminės, ar mūsų tautiečiai taip daug ir taip sunkiai esame nusikaltę, ir imame atgailą daryti už save ir už visus. Tu permaldauk Savo Sūnų, mylimiausiąjį Jėzų, už mus.

IMPRIMI POTEST — P. J. Vaišnora MIC, Sup. Prov., Kaunas, 1939. IV. 21.
NIHIL OBSTAT — sac. J. Novickas MIC, Marijampolė, 1939. IV. 29.
IMPRIMATUR — † M. Reinys, Eppus Coadiutor, Vilkaviškis, 1939. IV. 29, nr. 886.
IŠLEIDO — Marijonai, leidinio nr. 241.
SPAUSDINO — Marijonų spaustuvė Marijampolėje 1939.